

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Ḳodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Devarim

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 594 [1833 oder 1834]

אי האר

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8969

אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ בְּרַגְלֶיךָ בְּזוֹ לְכֶם
 יִהְיֶה מִן־הַמְּדַבֵּר וְהַלְבָּנוֹן מִן־
 הַנְּהַר נְהַר־פָּרָת וְעַד הַיָּם
 הָאֲחֵרוֹן יִהְיֶה גְבֻלְכֶם: (כה) לֹא־
 יִתְיַצֵּב אִישׁ בְּפָנֶיכֶם פְּחָדְכֶם
 וּמִזְרָאֲכֶם יִתֵּן וַיְהוֹה אֱלֹהֵיכֶם
 עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
 תִּדְרֹכֶנּוּ בָּהּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
 לָכֶם: ס (כו) רֵאשִׁית
 אֲנֹכִי נָתַן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בְּרִכָּה

איהר אייערן פֿוס ועצמ זאָללען
 אייער זיין, פֿאָן דער וויסטע
 ביז צום לבנון, פֿאָן דעם שטראָם
 מע פרת ביז צום אייסערסטען
 מעערע זאָלל אייערע גרענצע
 רייכען. (כה) ניעמאָנד זאָלל
 אייך ווידערשטאָנד טהון קענען
 נעז; שרעקען אונד פֿורכט פֿאָר
 אייך ווירד דער עוויגע אייער
 גאָטט אויף אַללע לענדער,
 דיא איהר בעטרעטעט קאָמט
 פֿוען לאַססען, וויא ער אייך
 פֿערהייסען האָט.

(כו) זיעהע! איך לעגע אייך
 הייטע פֿאָר, זעגען אונד פֿלוך.
 דען

תרגום אונקלוס

אחרא די תדרוך פֿרבת ריגלכון ביה דלכון
 יהי מן מדברא ולבנון מן נהרא נהרא פֿרת
 ועד יקרא מערבאָה יהי תחומכון: (כה) לא
 יתעמד אינש קדמיכון דחלתכון ואימתכון
 יתן יי אלהכון על אפי כל ארעא די תדרכון
 בה פֿמא די מליל לכון:

(כה) לא יתיצב איש וגו'. אין לי לא איש אומי
 ומשסחה ואשה בכסביה מנין ת"ל לא יתיצב
 מ"מ אס בן מה ת"ל איש אפילו כעוג מלך
 הצן: פחדכם ומוראכם. והלא פחד
 הוא מורא אלא פחדכם על הקרובים
 ומוראכם על הרחוקים: פחד. לשון בעיות
 פתאום: מורא. לשון דאגה מימים רבים:
 כאשר דבר לכם. והיכן דבר את אימתי
 אשלח לפניך וגומר (שמות כ"ג):
 (פו) ראה אנכי. ברכה וקללה. האמרות
 בהר

רש"י

(כו) תתן דאָנא יתיב קדמיכון יקרא דין
 ברין

ב א ו ר

ותכלול הדבוקות בה' שהיה אוכל להבטחו וחסדו וגדולתו חמיד, לא תפרד מחשבתך ממנו בלכתך
 בדרך ובשכנך ובקומך, עד שיהיו דברו עם בני אדם וכל מעשיו ועניויו ועסקיו איננו עמהם,
 אבל הוא לפני ה'. (מלשון הרשב"א ז"ל). (בד) אשר חדרך כף רגלכם, להלחם בשצעה עממיה,
 (הרשב"א), ולפי פשוטו עם אותו הדור שנכנס לארץ, ועל הארץ שהיא מן המדבר ועד ים האחרון
 ידבר, ואולם לדעת רבותינו הכוונה אף על הכבוש שאר ארצות בארץ שנער וארץ אשור: מי
 המדבר, דרום: נהר פרת, כפון: ועד הים האחרון, ממקום שאתם עומדים עכשיו בקרן
 דרומית מזרחית של א"י עד הים האחרון במערב: (כה) פחדכם, לקרובים: ומוראכם, לרחוקי,
 וכבר בארנו ענין הפחד והמורא.

(כו) ראה, לכל אחד ידבר. (הראב"ע), ויתכן שהוא לשון זרוז והזמנה (אינשריעקליא), כמו
 הנה

ה מ ע ר

ראה אנכי. הנה עד עתה דבר משה אך דברי תוכחה, שם לפניכם את כל התלאות אשר
 מלאום מיום לאתם מארץ מצרים עד הנה, ואת כל הנפלאות אשר הגדיל
 בה לעשות עמהם אף הוציאת מיתת מרים ותלונותם, אבל מן המצות ואזהרות לא בא עד כאן
 כ"ט

ראה יא

וּקְלָלָהּ: (כו) אֶת־הַבְּרָכָה אֲשֶׁר
תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה אֹתְכֶם הַיּוֹם:
(כז) וְהִקְלָלָה אִם־לֹא תִשְׁמְעוּ
אֶל־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְסִרְתֶּם
מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה
אֹתְכֶם הַיּוֹם לָלֶכֶת אַחֲרֵי
אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא
יִדְעֶתֶם: ס (כט) וְהָיָה
כִּי יִבְיֹאֵךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה בֹא־שָׂמָה

לרשעה

תרגום אשכנזי סג

(כו) דען זעגען, ווען איהר דען
געבאָטען דעם עוויגען אייער
רעם גאָטטעם געהאָרעט,
דיא איך אייך יעצט געביטעהע.
(כז) דען פֿלוק אבער, ווען איהר
דען געבאָטען דעם עוויגען אייער
ערעם גאָטטעם ניכט געהאָרעט
כֵּעט, אונד פֿאָן דעם וועגע
אבווייכט, דען איך אייך יעצט
פֿאָרשרייבע, דאָס איהר געהעט
לִיך אנדערן גאָטטערן נאָכ־
פֿאָלגעט, פֿאָן וועלכען איהר
גאָר ניכטס וויססעט. (כט) ווען
דער עוויגע דיין גאָטט דיך אין
דאָז לאַנד ברינגט, דאָהין דוא
געהעסט, אום עם איינצונעהט
מען

תרגום אונקלוס

רש"י

בהר גרמיוס ובהר עיבל: (כו) את הנבחה.
על מנת אשר תשמעו: (כז) מן הדרך אשר
אנכי מצוה אתכם היום ללכת וגומר.
הא למדת כל העובד ע"א הרי הוא סר
מכל הדרך שכלטו ישראל מכאן אמרו
המודה בע"א כמסר בכל התורה כולה:
(כט) ונתת

ברבן וּלְוֹטִין: (כו) ית ברבן אם תקבלון
לפקודיא דני אלהכון די אָנא מפקיד יתכון
יומא דין: (כז) וּלְוֹטִין אם לא תקבלון
לפקודיא דני אלהכון ותסטון מן ארקא די
אָנא מפקיד יתכון יומא דין למקדא דתר
משעות עממא די לא ידעתון: (כט) ויהי ארי יעילינך יי אלהך לארעא די את עליל
חמן

ב א ו ר

הנה, לכה, ודומיהם, ואז אינו שומר לא המין ולא המספר. (כו) אשר תשמעו, אשר במקום
אס

ה מ ע ר

כ"א עשרת הדברים ועוד איהו מעניני ריחוק ע"ז, וזה אך אגב גורא בהמשך הספורים (מלבד
מלות ברכת המזון תפילין ומזוזה כפי הקבלה האמיתית); אולם עתה יחל לבאר להם חקי ה'
ומלותיו (וזה נמשך לקמן על פרשה כ"ח), ואז ישוב לתוכחתו ולא יבוא שוב מן המלות כ"א
הקהל וכתובת התורה, כי יען הקריאה בהקבל היתה לפי דעת חז"ל מתחלת ספר אלה הדברים
עד סוף ברכות וקללות בזילוג איהו פרשיות כדאיתא בסוטה (מ"א) ומלות כתיבת התורה היא
על כל הספר בכללו, לכן לא היה מקום להזכיר המלות האלה עד בסוף.

(זו) ראה, כתב הראש"ע לכל אחד ואחד ע"כ, פירוש לפיכך בא ביסוד ואמר לפיכך ברכים,
כי אס הדבור אל קינון עם ייזדהו וירבהו.

(כט) ונתתה

תרגום אשכנזי

ראה יא

מען, ואזאלסט דוא דען זען זען אויף דעם בערגע גרוזים אונד דען פלוך אויף דעם בערג גע עיבל אויסשפרעכען לאם סען. (ב) דיעזע בערגע ליעגען יענזייטס דעס ירדן'ס ווייט הינען בער, געגען זאננענאונטער.

גאנג

ר ש י

(כט) ונתתה את הברכה. כתרגומו ית מצרכיא את המברכים: על הר גרוזים. כלפי הר גרוזים הופכין פניהם ופתחו בברכה ברוך האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה וגומר. כל האזורים שנפרשה אמרו תחלה כלשון ברוך ואחר כך הפכו פניהם כלפי הר עיבל ופתחו בקללה:

לְרִשְׁתָּהּ וְנָתַתָּה אֶת־הַבְּרָכָה
עַל־הָרַ גְּרוֹזִים וְאֶת־הַקְּלָלָה עַל־
הָרַ עֵיבָל: (ב) הֲלֹא־הִמָּה בְּעֵבֶר
הַיַּרְדֵּן אַחֲרֵי דֶרֶךְ מִבּוֹא הַשָּׁמַשׁ

בארץ

תרגום אונקלוס

הָמָן לְמִירְתָּהּ וְנָתַן יָת מְבָרְכִיא עַל טוֹרָא
דְּגְרוֹזִין וְיָת מְלַטְטִיא עַל טוֹרָא דְעֵיבָל:
(ב) הֲלֹא אֵינוֹן בְּעֵיבָרָא דִירְדְנָא אַחֲרֵי
אוֹרַח מַעְלָנִי שְׁמַשׁא בְּאַרְע בְּנַעֲנָאָה דִּיתִיב

במישרא

(ל) הלא המה - נתן בהם סימן: אחרי. אחר העברת הירדן הרבה והלאה למרחוק. וזהו לשון אחרי כל מקום שנאמר אחרי מופלג הוא: דרך מבוא השמש. להלן מן הירדן לכד מערב וטעם המקרא מוכיח שהם שני דבורים שנקדו בשני טעמים אחרי נקוד בפסע' ודרך נקוד במשפל והוא דגש ואם היה אחרי דרך דבור אחד היה נקוד אחרי במשרת בשופר הסוף ודרך רפי

ב א ו ר

אם - (כט) ונתתה את הברכה, לשון הרמב"ן כתרגומו ית מצרכיא, את המברכים: על הר גרוזים, כלפי הר גרוזים לשון רש"י, ואינונו נכון כפי פשוטו, כי עדיין לא לזה כן במברכים, אלא פירושו כי אני נותן לפניכם דרך ברכה ודרך קללה, וטעם לפניכם שתבררו לכם מהן מה שתלכו, ואודיע שתהיה לכם הברכה כאשר תעשו המצות, והקללה אם לא תקיימו אותן, וזה כאשר אמר עוד ראה נתתי לפניך היום את החיים וגומר ואחר כן אמר בבאן שיתנו הברכה הזאת אשר הוא אומר להם על הר גרוזים והקללה על הר עיבל, והנה היא נתונה בפס, וכן ונתן אותם על ראש העיר כדברי רבי אליעזר בן עזריה, עד כאן: (ל) הלא המה, נתן בהם סימן: אחרי, אחר העברת הירדן הרבה והלאה למרחוק, וזה לשון אחרי. כל מקום שנאמר אחרי מופלג הוא. (רש"י): דרך מבוא השמש, להלן מן הירדן לכד מערב, וטעם המקרא מוכיח שהם שני דבורים, שנקדו בשני טעמים, אחרי נקוד בפסע' ודרך נקוד במשפל, והוא דגש; ואם היה אחרי דרך דבור אחד, היה נקוד אחרי במשרת בשופר הסוף

ה מ ע ר

(כט) ונתתה את הברכה, המלה הזאת, וכן הלויי אלה יעמדו לברך את העם (לקמן כ"ז י"ב), והקמת המזבח (שם ה'), לא נמנו בכלל התרי"ג מצות כי אינן נוהגין לדורות אך פעם אחת בעצמם את הירדן נלטו לעשות כן, ולזה לא נאמרו בהר סיני. (לא) אחרי, לשון רש"י: "אחר העברת הירדן הרבה והלאה" וכו'. ועל דרך מבוא השמש כתב וטעם המקרא מוכיח שהם שני דבורים וכו', יראה כי שני המאמרים ברש"י אחוים ודבוקים יחדיו ובא זה ולמד על זה (כאשר הערנו ע"ז פעמים רבות), והוא כי כבר הראית לדעת בבאורי לספר יהושע כי הכלל שאחרי מופלג אינו מסכים כלל בכמה מקומות, והוכחתי בבאורי שראית עם בן מלך שאחרי הוא אך כמו אחרי שיבוא בסמיכות על דרך הרבים, ומה שאמרו חז"ל אחרי מופלג הוא רק אם יבוא בתחלת הספורים ע"ש; וא"כ גם רש"י ז"ל הרגיש בזה, ולכן

ראה יא

בְּאֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בְּעֶרְבָה
מוֹל הַגִּלְגָּל אֶצְל אֱלוֹנֵי מוֹרָה:
(לא) כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־
הַיַּרְדֵּן לְבֹא לְרִשְׁתָּהּ אֶת־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נָתַן לָכֶם
וַיִּרְשָׁתֶם אֹתָהּ וַיִּשְׁבַּחְתֶּם־בָּהּ:
(לב) וְשִׁמְרַתֶם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל־
הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר־
אָנֹכִי נָתַן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם:

אלה

תרגום אשכנזי סד

נאנע , אין דער לאַנדשאַפֿט
דעם פֿאַלקעס כנען , דאָ אויף
דעם פֿלאַטטען לאַנדע וואָהנט
געגען גלגל איבער , נעבען דעם
האַינע מרה . (לא) ווען איהר
איבער דען ירדן געגאַנגען זיין
ווערדעט דאָ לאַנד איינצונעהן
מען , דאָ דער עוונע אייער
גאַטט אייך איינניכט , איהר
ווערדעט עס איינגענאַמען
אונד אייך דאַרין בעזעטצט האַ
בען , (לב) זאָ בעאַבאַטעט
זאָרנפֿעלטיג אַללע דיא גע
זעטצע אונד רעכטע , דיא איך
אייך הייטע פֿאַרלענע .

דיע

ר ש י

רפי: מול הגלגל. רחוק מן הגלגל:
אלונין מורה. שם הוא שנאמר עד
מקום שם עד אלון מורה (בראשית י"ב):
(לא) כי אתם עוברים את הירדן וגו'.
נסיס של ירדן יהיו סו' נידכס שתבאו
ותירשו את הארץ:

אכד

תרגום אונקלוס

בְּמִישְׁרָא לְקַבִּיל גִּלְגָּלָא בְּסִמְר מִשְׁרֵי מוֹרָה:
(לא) אַרִי אַתּוֹן עֹבְרִין ית ירדנא לְמִיעַל
לְמִירַת ית ארעא די יי אֱלֹהֵיכֶן יְהִיב לְכוּן
וְתִרְחֹן יְתָה וְתִתְבוּן בָּהּ: (לב) וְתִמְרוּן
לְמַעַבְדַּיִת כָּל הַיְמִיָּא וְיִת דִּיגִיָּא דִּי אָנָּא
יְהִיב קְדַמִּיכוֹן יוֹמָא דִּין:

אלין

ב א ו ר

הפוך ודרך רפי. (רש"י), זמן מתורגם: הישב בערבה, כי יש כנעני יושב בהר: מול הגלגל,
וההרים ארוכים (ולא ידעו באיזה הר יתנו את הנכרה והקללה), והנה לזה באיזה מקום
מהרים: מול, כמו נכח: הגלגל, כמו וירדוף עד דן, או דרך נבואה או שני שמות (כל זה
מהראב"ע). לפי שנימי יהושע נקרא גלגל כמו שאמר היום גלותי את חרפת מלרים, לכן אמר
שמה קראו כן בדרך נבואה, או שני מקומות נקראו כן אחד בימי משה ואחד בימי יהושע: אצל,
סמוך: אלוני מרה, הוא שם, שנאמר עד מקום שם עד אלון מורה (בראשית י"ב). (רש"י):
(לא) כי אתם עוברים, הטעם כן תחלו לעשות, ותהיה הארץ לעולם לנחלה לכם. (הראב"ע),
והכוונה שחלו לשמור ולעשות המצוות מיד אחר בואם לארץ, וזהו ושמרתם לעשות:

אלה

ה מ ע ד

זלכן היסיף כי אחרי מוכרת בטעם, ולזה בוודאי לא יבוא ע"ד הסמיכות אם לא שהוראתו על
הפליגה כן נראה לי נכון: (לא לב) כי אתם עוברים, לדעת הפסוקים האלה נמשכו למעלה,
והכוונה כי תתנו את הנכרה על הר גרויס וכו', למען שאם תבואו לרשת את הארץ תשמרו
לעשות, ויתורגם: (דמאיש ווען ויהר איבער דען ירדן געהעט ו. ג. ו. ויהר ווייך זאָרנפֿעלטיג
בעקבֿזכטעט ו. ג. ו. ו.) , כי ע"י המעמד הזה יזכרו שקבלו עליהם לעבוד ה'.